

Latweefchu Uwises.

Ur augstas Gewefchanas = Kommissiones sinuu un nowehleschanu.

Nr. 30. Zettortdeenâ 24tâ Jubli 1824.

No Lehrpattes.

Muhfu klastumâ us waffaras fwehtkeem us to muifchu, fo Satoga fauz, leela nelaine ar schaujamein rihku notiffufi. Dauds draugi pee ta Nentes kunga, kas scho muifchu turra, bij fapulzejuschees, tee taitijahs nahfoschâ rihâ us jakti eet, weenam ne bij plintes, tad nu kungs lifke flehts waggares plinti atnest, schis to plinti affi bij peelahdejis un to, us zellu aisbrauzohht, funnu puifim bij eedewis, tam peekohdinadams, lai labbi farga, jo ta effohht peelahbeta, bet kad to atnesse, ne weens ne peeminneja par to peelahdeschanu; tee kungi ar lahdstoffu bissi ismekledami falka, ka ne effam peelahbeta, bet eepuhdami lupte ne eet zauru un wiffceem par brihnumu arri pulveris gadahs us panni. Tad tas pats kungs, kam bij to plinti dabhuht, gribbeja laukâ to plinti isfchaut, isgahje par durwin, un pahri sohlu fpehris, schahwens no biffes isfprahgst. Ta lohde gahje zaur ohtrahm durwin un eegahje paschâi jaunai zeenigai mahtei fahnîs eefschâ, winna uskleegdama pakrihte semine, un wehl nostennusees, tulihht islaide fawu dwehfeli. Kâ teiz, tam kungam, kas zaur nelaini winnu noschahwis par weemu paschu nakti tee matti no leelas nostumschanas ittin firmi tappuschî. Us to paschu muifchu, ne zif ilgi preeksch schihîs nelaines jaunîs puifîs no mescha gammibahm ohtra ganna plinti bij pahrneffîs mahjâs, un behrmîs baiddams, puifeni 8nu gaddu wezzu, negudri johkodams, bij noschahwis. Us to muifchu, fo Kawast fauz, Kreerws, kas par lohpu gannu deeneja, peelahdetu plinti panehme libbî. Pehz pahri stundehm winna feewa, kas klastumâ bija, krumîs schahwenu dsird un zilweku waidam, winna atskreen un atrohn fawu wihru, kas eefsch sawahm affinim wahrtahs, un preeksch paschas mirschanas tikkai

fpehî winnai pateift, ka plinte nedohmajohht isfprahgufi. — Tâ eefsch ne zif deenahm trihs zilweki ar schaujamein rihkeem ahtru gallu dabujuschî. Us, zif reisahm jau tahdas nelaines irr notiffuschas, un wehl zilweki newaid ismahziti!

(No Rihges Uwifchem.)

No Rihges.

Eefsch muhfu Uwifchem lassa, ka ta palihdsibas lahde Nowgorodes Gubernementâ (skatt. Nr. 14. muhfu Uwifchu no ta gadda 1823.) ittin labbi isdohdotohs. Tai Imâ Janwar 1823 schinni semneeku palihdsibas lahde bija 20,580 Rubb. Banko (wairak kâ 5145 Rubb. sudr.). Zeenigs dsimts kungs dewe klast 3000 Rubb. B. preeksch saweem muifchas laudim. Par to gaddu 1822 schi Kreerwu semneeku palihdsibas lahde bij eenehmufi un isdewufi 60,496 Rubb. Banko un daudseem nohtes laikâ leela palihdsiba bij notiffufi.

No Uhlrawas.

Ta ohtra defnita un dewita deena Mei mehnescha Popragges kungeem bija grubta behdu deena; jo waffarâ pusszellidewinîs, kamehr kungi pee maltites sehdeja, fahje peepefschi falmu juntîs no paschas muifchas ehkas degt. Kungs pats faslimmîs un zeeniga mahte us pehdigahm kahjahm eefsch keelahm isbailehm wehl gribbeja dschîst; bet, kâ eefahkumâ maj kauschu tur gaddijahs, tas breefmîgs igguns isplehtahs ahtri pa wiffu juntu. Par laini appaksch teem salineem tas juntîs ar maufnehm un wirs schahm ar mahleem un kalki apklasts, un patti ta ehka pa dischu puiffi no ohsolu balkeem ustaitita, — par Deewa laini arri wehl deenas laifs un rahmîs gaisîs bija: kadehl gan

brihf' kungeem un muifchas laudim ween laime-
jahs wiffu mantu un wiffas mahju leetas no
tahs deggofchas ehkas isnest un isglabht. Bet
no ehkas paschas neneeka ne warreja glabht,
fa kahdus balkus un pagales; jo kamehr tas
pulkf to no tuwuma un tahlenes faskrehjuschu
glabheju wairojahs un tam uggunim jo spehzig
warreja pretti stahweht, kamehr arri pats Pils-
kungs no Talseem par paligu atskrehje: tamehr
ta leesina gandrihs wiffu ehku jau bija aprihjusti.
Valdeews teem gohdigeem, kas glabht faskrehje,
winnu paligs un gudrs prahts tatschu tik dauds
isdarrija, fa wiffas zittas ehkas tappe isfarga-
tas un wiffa glabhta manta labbi glabbata.
Starp scheem gohdawihreem irr pa wisseem
Popragges fainneeks Pluhdunns, Popragges
waggars, Sasmakkes dahrsneeks, Seslaukes
waggars un dauds zitti flawejami. Par brih-
numu Popragges kundsinch weens mihlu ballo-
di no ugguns isglabhe, kam jau spahrni degge.

Labbeem labbu paligs ne truhkst. Tadehl
arr' teescham Popragges kungeem un laudim
ta nastu, kas taggad winnu firdis speesch,
fluhs mihligi atweeglinata!

Uhrlawas mahzitais.

E h r m i g s l a h z i s.

Gan buhfeet dsirdejusch, mihli lassitaji! no
leela Sweedru kehina, no Rahrla XIIta, kas
wiffai drohsch un firdigais karrotais bijis. Tas
pats apsehbinaja tanni 1718ta gadda to zeetu
pilschtu Pridriksall, Nurweges senune, kas
to brihd wehl peederreja pee Dunsku walsts.
Rad saldati schinni eeslehgta pilschta jau labbi
ilgi bij drohschi gan prettim turrejuschees, un
ar prettimeekeem iskahwuschees, gaddijahs teem
wehl tahds dihwains eenaidneeks, fo pilschtas
aplam ne dabbu redseht. Prohti kahda nakti,
un tanni stunda tudal pehz pussnachts lihds pulk-
sten I rahdijahs itt brihnum leels lahzijs pee
pulwera tohrna. Schis breefinigi ne ween
ruhfdams ruhze, bet arri ugguni iswehme no
atplehstas rihles. Saldatu waktf to eeraudsi-
justi aisbehdse ahtri, pahrneenta no leelahm bai-
lehmi. Tudal zitti saldati fluä nolikti schinni
bailes weeta un ferschantf lihds klahht. Bet ir

schee isprukke tikpatt behguschus, tik fo nah-
wigs lahzijs ugguni splaudams ir schnahgdams
frahfdams ar leelu ruhfschanu teem drohschi
prettim nahze. Nu tohp wirfneeks fuhthts ar
leelaku spehku; bet bahrstains mescha tehws
jau bij nohst; warr buht tapehz, fa patti pir-
ma stunda pehz pussnachts jau bij pahrgahjusti,
fo mahnu tizzigi mehds faukt par kehmu stun-
du. Tee aisbehgusch saldati fluä dselsds likti;
karru teesa spreede nahwi pahr winneem; un
pats augstakais karru wirfneeks schinni zeeta
pilschta (jeb Kummendants) dohmaja fawä
prahta zitteem par mahzibu scho reis itt zeeti
klaufiht un darriht pehz bahrgeem karru likku-
meem, un ta tappe schee nelainigi deemschhl
wiffi lihds pakahrti tudal ohtra deena. Wiffi ir
mirstohht wehl zeeti tizzeja, paschu wellu redse-
jusch, ar fawahm azzim; un wiffi saldati
tanni pilschta palikke tik bailigi, fa tee, kam
nu pa kahrtam bija eet wakti turreht pee scha
pulwera tohrna no pulksten II lihds Ineem nak-
ti, turpu ne gahje un ne gahje; bet wiffi aplee-
zinaja weena mutte: fa labbak gribboht zaur
bendes rohku, ne fa zaur wella naggeem gallu
dabbuht. — Ko nu darrihs! —

Kummendants tahdas raises usfauze nu
brihweekus starp faween saldateem, kam pa-
tittu paschi no labba prahta eet wakti turreht,
abbas weetas pee pulwera tohrni, wehl sohli-
dams 12 selta gabbalus jeb dukatus ikweenam
gahjejam, un to arri par ferschantu zelt. Bran-
ga, baggata sohlichana, pateefi! kas gan
daudseem labbi patikke; tatschu ne gaddijahs
ilga laika ne weens, kas buhtu gribbejis tahdu
maksu pelnitees. Tapatt zehlahs galla diwi
saldati, abbi naggigi puischi no Pommeru jem-
mes, kas apnehmahs to darriht, kad tikkai
ikweenam wehl zits wihrs tittu peelikts klahht
par beedru. Tas teem tappe labpraht weh-
lehts, un ta schee nu arri gahje nolikta laika
us sawu weetu, un turreja wakti. Wiffu bee-
dru prahti un dohmas stahweja us scheem
4 drohscheem wihreem, wiffas saldatu benkes
bij tufschas schinni nakti, no meege tee ne sin-
naja; wiffas waktf istabas ne no fa zitta ne
rumnaja, fa no pohsta kehmu lahtscha, no
scho wihru pahrschku drohschas firds, arrig un

kà tee buhschoht pastahweht tahdà elles zihni-
schana.

Paschi wahtstahweji stiprinajahs un eedroh-
schinajahs us scho bailes darbu Deewu peesauk-
dami itt no wiffas firds. Tomehr weens
ohtram neleedsehs, fazzidams: „brahlit man
flikta duhscha!“ un jo kehmu stunda tuwaki
nahze, jo nabbadini sahze drebbeht un kautees
ar isbailehm. Klau! pulkstens jau stann 12
nakti un lihds ar beidsamu sitteni arri lahtscha
ruhfschana jau tohp fadsirdeta no tahlenes.
Tudat arri rahdahs un wijs tahds spohschums,
kà ugguns preeksch winnu azzim, bet kas atkat
pasudde, kad jo stipri un tuwu sahze ruhft.
No tam warreja saprast lahzi nahkam, bet
wairaf no winna ne dabbuja redseht, ka to brih-
num leelu un ugguns wehmeju mutti. Kas to
warreja redseht un ne istruchtees! — Tad
nu arri divi wahts tudat behgdami aisbehge.
Weens no teem Pommeru semmes wihreem
gan zehle sawu bissi lihds waigu, gribbedams
schaut, bet wiffai pahneimts no bailehm, nab-
badinsich pakritte pats pee semmes, un frisdams
pahrluhse rohku. Tas weenigs, kas wehl
atlikke, nehmahs tik drohschu firdi, ka sawu
stohbru pateesi ischahwe us to swehri, mehr-
ledams us paschu ugguns rihflu. Zehschu tè
nu deewsgan bij us fo biffseht, un pats arri
dohmaja itt us graudu labbi noturrejis sawu
putni, tatschu garram schahwe drebbedams
Pommers. Pohstia lahzis tudat us winnu de-
wahs tam makfahnt par schahwenu, itt neganti
ruhfdams un dsirksteflus splaudams, kà putte-
klus. Nu saldatam nelaimi prahtà schaujahs,
ka kehmu ne warroht eewainoht un ne kahdà
wihse apkaut; fo tad nu wairs gaidiht! tik tez-
zeet kahjinas mihlas, ja spehjeet — un tà arri
patti beidsama wahts, un pats firdigs wihrs
ismukke tschaklahm kahjahm. Tè palikke! —

Pilsehtas karra funks bij zeeti pawehlejis,
tam tudat sinnu doht no wiffa, kas tur notif-
schoht. Tad arri kahds unterappizihrs us win-
nu kluä raidihts. Bet weens wezz kapteina
funks dohmaja tà: fo buhs kawetees un sinnu
sagaidiht; pa tam jau kehmu stunda atkat
pahrees. Pats winsch gribb tudat turpu dohtees,
tur kehmis plohsahs, un pawehleja weenam

ferschantam, lai nahk lihds ar winnu. Bet
scho zittadi ne warreja speest us klausichanu,
ka tikkai plikku sohini tam us paschu firdi liz-
zis; prohti kas tas irr! — Nu gahje abbi
sawu zeltu swehram prettim. Kapteine paneh-
me zirwi rohka un pistoli weenu. No wahts
istabas lihds pulwera tohrni nolikke winsch da-
schahm weetahm wahtis, tahm zeeti peeteif-
dams, lai peeskreij muddigi klahnt, kad dsirdehs
pistoles sprahgumu. Zitt ar sinnu un fluffinam
gahje nu abbi us preekschu. Wehl labbu gab-
balu no pulwera tohrni eeraudsiija kapteine masu
spohschuminu pee tohrna durwin. „Draugs!“
saffa tas us sawu beedru, „tas man leekahs
„itt dihwains kehmis buht, kas faklu mums
„gan ne lausihis; tikkai muddigi us preekschu,
„bet luhdsams fluffi.“

(Turplikam tas beigums.)

Septitas mihklas usminneschana (statt.
Nr. 25. f. g.): Grabbeklis.

Ustota mihkla.

Grohsidamees tschakli kreenu,
Un ne kad us preekschu leenu,
Seewas, neitas mihfo man,
Bet man mohza arridsan,
Winn ar kahjahm, pluhz ar rohkahm,
Nobeids man ar daschahm mohlahm.
Paschu matti jaehd man,
Tee irr manna pahrtikschan'.

W.

Teesas flubdinashana.

Pehz Kursemmes Basnizas teesas spreeduma schei-
tan tohp sinnamu darrihts, ka ta ruddens Basnizas
teesas turreichana no 17ta lihds 30tu September
mehnescha deenu schi gadda notiks. Zelgawas pilli
20ta Fuhni 1824.

(S. W.)
(Nr. 730.)

A. Firds, Kanzleris.
Siktehrs E. W. Elewogt.

Preeksch kahbahm neddelahm sweeschant kreewam
sirgs tappe atnemts, spalwa balta, us fahneem
saur tur ar blekkischeem, kas kà leddus isfatahahs,
afionu gaddu wezs, balti farri un balta afte. Schis
sirgs no Illustes pilskunga teesas lihds 15 fubr.

Rubb. tappe spreest. Tas, kam peederr, scheitan tohp aizinahts, lai eeksch 6schahm neddelahm no tabs scheidt appakschâ rakstias deenas pee schihs pagasta teefas atnahf, lai to makfa, fas schi sirga labbad tappe isdohts, tad to atdabbuhs; ja ne darra, tad tas sirg nabbagu lahbei par labbu eeksch uhtruppu taps pahrdohs. Kummelâ pagasta teefâ 27tâ Zuhni 1824. (Nr. 10.)

Us pawehleschanu,
Karl H. Köhler, pagasta teefas krichweris.

Kad pee Zelgawâs pullizes teefas diwi fehwas, weena breechu spalwâ, ohtra kumschi pahta, un weens mas bruhns lauschu sirg irr tappuschi no-dohi, tad tee, kam peederr, scheitan tohp aizinati, lai eeksch 4trahm neddelahm no tabs scheidt appakschâ rakstias deenas parahda, ka winneem peederroht; ja ne, tad schee sirgi us Krohna rehkinumu eeksch uhtruppu taps pahrdohi. Zelgawâ 27tâ Zuhni.

Kad tas no ta schihda Behr Bahrensohn Kalna muischas waldischanai kihla dohts pellets baranku kaschohks 22trâ Merz mehnescha ne warreja tapt is-dohs, zaur to ka ne kahdi pirzeji ne bija sanahkufchi, un tadehl tohp no Kalna muischas pagasta teefas weens jauns termins schai kaschoka isdohschanai zaur uhtruppu us 22tru August mehneschu noliktis, ar to fluddinaschanu, ka tee, kam tihktu to kaschokfu

pirkt, tai deenâ Kalnamuischâ, Walteku kirspehle, sanahktu. Kalnamuischâ 19tâ Zuhli 1824. 3

Kalna muischas pagasta teefas wahrda,
Friedrich Hilbebrand, pagasta teefas krichweris.

Zittas fluddinaschanas.

Taggad par Sohdes kirspehles mehleru ezelts un swehrinahts sinnamu darra, ka schahda manna ammata dehl ik swehtdeenas no pulksten 2 lihds 5 pehz basnizas laika, un neddelas starpâs katrâ zet-tordeenâ no pulksten 2 lihds 4 tanni fohlas istabâ pee Unnes frohga, Ellejas leelai muischai prettin un ne takt no Sohdu basnizas atrohnamâs buhschu. Zittas deenas (bes ween sefdeenâ) mannis dabbuhs paschâ Galla muischâ pagasta teefas istabâ. 2
Ernest Erdmann.

Weens ismahzihts Wahz dahrsneeks bes daudf behrneem, kam labbas leezibas grahmataf, pee kah-da kunga deenestu mekle. Plaschafu sinnu dohd tas dahrsneeks Lablak, eeksch zeeniga Geheimerath Offenbergs kunga namma Zelgawâ. 1

Weena polwerke (lohp muischâ) ar frohgu, lau-teem un plawahm, 3 juhdses no Kulbigas, fas pee Kundenes muischas peederr, irr us arrenti isdohdama. Sinnu par scho lectu warr dabbuht pee Goertz kunga, Kulbigâ ressurfes namma. 1

Naudas, Labbibas un Prezzu tirus us plazzi. Nihgê tanni 21mâ Zuhli 1824.

	Sudraba			Sudraba	
	Nb.	Kp.		Nb.	Kp.
3 Rabbuli 74 Kap. Papihrû naudas geldeja	1	—	1 Pohds fannepu . . . . . tappe maksahs ar	1	—
5 — Papihrû naudas	1	33	1 — linnu labbakas surtes — —	2	50
1 jauns Dahlberis	1	—	1 — sliktakas surtes — —	2	—
1 Puhrs rudsu . . . . . tappe maksahs ar	1	—	1 — tabaka	—	75
1 — kweeschu	1	30	1 — dselses	—	75
1 — meeschu	—	75	1 — sweesta	1	60
1 — meeschu = putrainu — —	1	20	1 muzza filku, preeschu muzzâ — —	6	—
1 — ausu	—	65	1 — — wihschnu muzzâ — —	6	25
1 — kweeschu = miltu	1	80	1 — farkanas fahls	6	—
1 — bihdeletu rudsu = miltu — —	1	40	1 — rupjas leddainas fahls — —	5	75
1 — rupju rudsu = miltu — —	1	—	1 — rupjas baltas fahls — —	4	50
1 — sirnu	1	20	1 — smalkas fahls	4	25
1 — linnu = sehklas	2	25	50 Graschi irr Barra jeb Papihres Rabbuls un Barra nauda stahw ar papihres naudu weenâ maksâ.		
1 — fannepu = sehklas	1	35			
1 — kimmeru	4	50			

Es zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen: Für den Censor: Dr. Georg Paucker.
No. 323.